
Lektier - en institution i skolen

flemmingbolsen.dk

Den traditionalistiske holdning

- "Der eksisterer nogle fordomme om lektier lidt lige som, nogen har det med gruppearbejde. Det skal jo ikke bruges uden overvejelser, men lektielæsning har nogle andre effekter end bare, om man nu kan lære stærke verber udenad. **Selvkontrol, disciplin** og det at tilegne sig nogle arbejdsredskaber som evnen til at sætte sig ned og **koncentrere sig** om en opgave, selv om der er andre fristelser i farvandet. Jeg er helt sikker på, at der er positive sideeffekter forbundet med lektier, så længe det ikke bare er en bevidstløs besked om at 'i morgen skal alle læse side 18-64.' Man skal som lærer naturligvis overveje den pædagogiske ide bag lektielæsningen som integreret i forskellige og differentierede arbejdsformer i skolen."

Lars Qvortrup

Den skeptiske holdning

- "Det er helt rigtigt, at der absolut **ingen dokumentation** eksisterer for, at lektier overhovedet har en positiv virkning. Eleverne **lærer ikke** direkte noget af lektielæsning. Og i betragtning af, hvor stor en byrde, det er for mange børn, er det jo slet ikke rimeligt,"

Per Fibæk Laursen

Den nyorienterede holdning

- "Jeg tror, det er helt afgørende at **reformere** de nuværende undervisningsformer. Terperi og lektiebyrder, som den ideelle vej til høj faglighed for alle er en **gammeldags ide**, som lugter lidt af, at eleverne helst skal sidde i et skummelt rum og læse alene. Der er da klart brug for lektier forstået som øvelse, træning og selvstændigt arbejde. Men pointen er, at dette arbejde simpelt hen skal **integreres** direkte i undervisningen og i de pædagogiske overvejelser og ikke køre sideløbende eller isoleret. Der skal være lektiemoduler i undervisningen med hjælp og vejledning til eleverne."

Gry Möger Poulsen, formand for Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS)

Institutionslogik

- Lektier forsikrer forældrene om, at der laves noget i skolen
- Lektiegiveren (læreren) får status som streng (og dermed god) lærer. En måde at få styrket sin autoritet på
- Lektier er nødvendige for at nå at lære det, der skal læres, når der er så få lektioner i skolen
- Lektier er en måde at holde eleven i snor på – og følge med i elevernes læringsproces
- Lektier lærer eleven ansvarlighed
- Lektier lærer eleverne selvdisciplin
- Lektier lærer eleverne at opfylde pligter (i samfundet)
- Forældrene (og læreren) lavede da også lektier - og de lærte da noget.

Ni grunde til at droppe lektierne

(ifølge Alfie Kohn)

- 1) Der findes kun meget få undersøgelser, der omhandler effekten af lektier. De viser alle, at der er ingen eller kun en meget lille fordel ved lektier.
- 2) Vores tro på, at lektier må nytte, er baseret på misforståelser omkring, hvad det vil sige at lære. Lektier kan mindske den vigtige motivation og interesse for at deltage i læringsprocessen.
- 3) Langt de fleste lektier giver ikke mening for de studerende. Enten kan de allerede det, de skal - og så spilder de deres tid - eller også kan de det ikke - og så bliver det ikke bedre ved at sidde alene, passivt hjemme på værelset. Der er en grund til, at vi har skoler og lærere.
- 4) Man lærer og forstår ikke ved at repetere, man styrker kun sin korttidshukommelse. Selvom det for nogen hjælper at repetere, er der ingen grund til, at denne aktivitet ikke kan foregå på skolen.
- 5) Lektier er skyld i mange skænderier i familierne, giver stress og mindre tid til andre værdifulde aktiviteter.
- 6) Elever er ikke maskiner, hvor jo mere information man fylder på, des mere lærer de.
- 7) Lektier uddeles rutinemæssigt og uden hensyn til hvem. Det er bedre ikke at give nogen lektier for end at give de samme lektier for til alle.
- 8) Alle har brug for at slappe af og lade op efter arbejde. Hvorfor skal elever ikke det, når de har været i skole seks-syv timer?
- 9) Det, som ikke er vigtigt nok til at bruge tid på i skolen, er ikke vigtigt nok til at stjæle tid fra fritiden.

Skolen uden lektier

Glamsbjerg Fri- og Efterskole

- Når barnet går i seng om aftenen, skal det ikke have dårlig samvittighed over lektier, der ikke blev lavet. Hverken barnet eller dets forældre skal føle de skylder skolen noget
- Hjemme kører man heller ikke med 15 minutters daglig træning af for eksempel boldspil. Lektier er en voksenopfindelse, og børn kan slet ikke forholde sig til den slags systemer. De lærer ting - om det er dansk, matematik, sjipning eller pandekagelavning - når de har brug for det
- De, der i forvejen har det fagligt svært, ikke får noget som helst ud af at sidde hverken 10 eller 15 minutter derhjemme. I det tilfælde gør lektier kun ondt værre
- Skolen klarer sig nøjagtig lige så godt, når man sammenligner elevernes afgangskarakter med skoler, hvor lektier praktiseres
- Lektiefriheden er med til at styrke børnenes selvværd. Skolen lægger op til, at eleverne i fritiden udvikler deres særlige styrker af egen lyst
- Timerne er mere effektive. Børnene er mere motiverede i timerne, når de ikke har skolearbejde derhjemme. Lærerne undgår at bruge timerne på at kontrollere, at lektierne er lavet og på at give eleverne nye for
- I de større klasser begynder børnene at spejle sig i voksenverdenen og får lyst til også at have pligter. Samtidig kan de forstå meningen med at lære noget nu, som de egentlig først skal bruge på et senere tidspunkt. Sådan tænker et mindre barn ikke

Hvorfor lektiedebat nu?

- Globalisering og videnssamfund
- ”Skole i verdensklasse”
- Læringsopfattelser
- Børn og unges brug af digitale medier i fritiden
- Alt i alt: ændring i kompetencer

Hvad skal eleverne lære?

- Faglige kompetencer
- Almene kompetencer
- Personlige kompetencer
- Sociale kompetencer

Hvad karakteriserer en undervisning, der understøtter kompetenceudvikling?

Udforskningsbaseret og fællesskabsorganiseret undervisning:

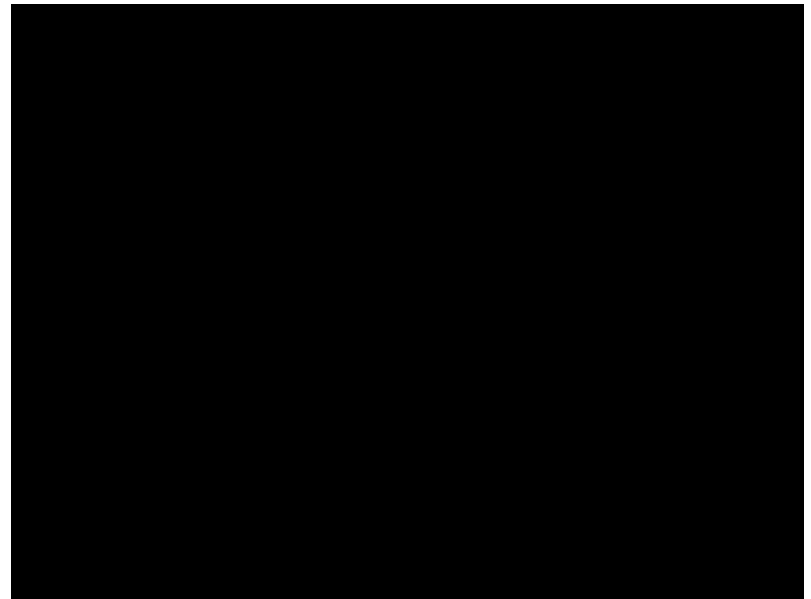
- Lærerstøttet opdagelse
- Problemorientering
- Komplekse undervisningssituationer, mange forskellige arbejdsformer
- Åbne spørgsmål
- Høj elevaktivitet
- Gruppeorganisering
- Ændret lærerrolle

Understøtter lektier elevers kompetenceudvikling?

Homework guide

Homework guide.mov

Tidspunktet for lektiearbejdet?

%

- Om morgenen 1.0
- Om eftermiddagen 43.4
- Om aftenen 77.8

PS: Flere svarmuligheder, derfor over 100%

Grunde til ikke at lave lektier?

%

● træthed	65.3
● kedeligt fag eller lektie	46.9
● koncentration	32.7
● fritidsaktiviteten	27.6
● stor sværhedsgrad	26.5
● social aktivitet	25.5
● lektiens længde	20.4
● manglende resultater, frustration	20.4
● erhvervsarbejde	13.3
● lærerens person	8.2

Grunde til at lave lektier?

%

● pligt og samvittighed	54.1
● tage sig sammen	43.9
● interessant fag	35.7
● karakter	31.6
● komme til orde	31.6
● opmuntring ved at kunne	30.6
● gruppearbejdets ansvar	25.5
● pinlighed	19.4
● lærerens person	12.2
● forstå mere ved samfundet	9.2
● mindre lektie	5.1

Hjælpe med lettere lektie?

%

● helt enig	20.2
● meget enig	18.2
● lidt enig	31.3
● lidt uenig	10.1
● meget uenig	5.1
● helt uenig	4.0
● hverken enig eller uenig	11.1

Færre lektier?

%

● helt enig	28.3
● meget enig	13.1
● lidt enig	31.3
● lidt uenig	7.1
● meget uenig	3.0
● helt uenig	0.0
● hverken enig eller uenig	17.2

Hjælpe med mindre lektie?

%

● helt enig	24.2
● meget enig	27.3
● lidt enig	26.3
● lidt uenig	5.1
● meget uenig	4.0
● helt uenig	1.0
● hverken enig eller uenig	12.1

Lektierne lægger op til at tænke mere over emnet?

%

● helt enig	22.2
● meget enig	20.2
● lidt enig	31.3
● lidt uenig	13.1
● meget uenig	0.0
● helt uenig	1.0
● hverken enig eller uenig	12.1

Variierende lektier?

%

● helt enig	38.4
● meget enig	35.4
● lidt enig	16.2
● lidt uenig	4.0
● meget uenig	0.0
● helt uenig	1.0
● hverken enig eller uenig	5.1

Lektierne er mere interessante?

%

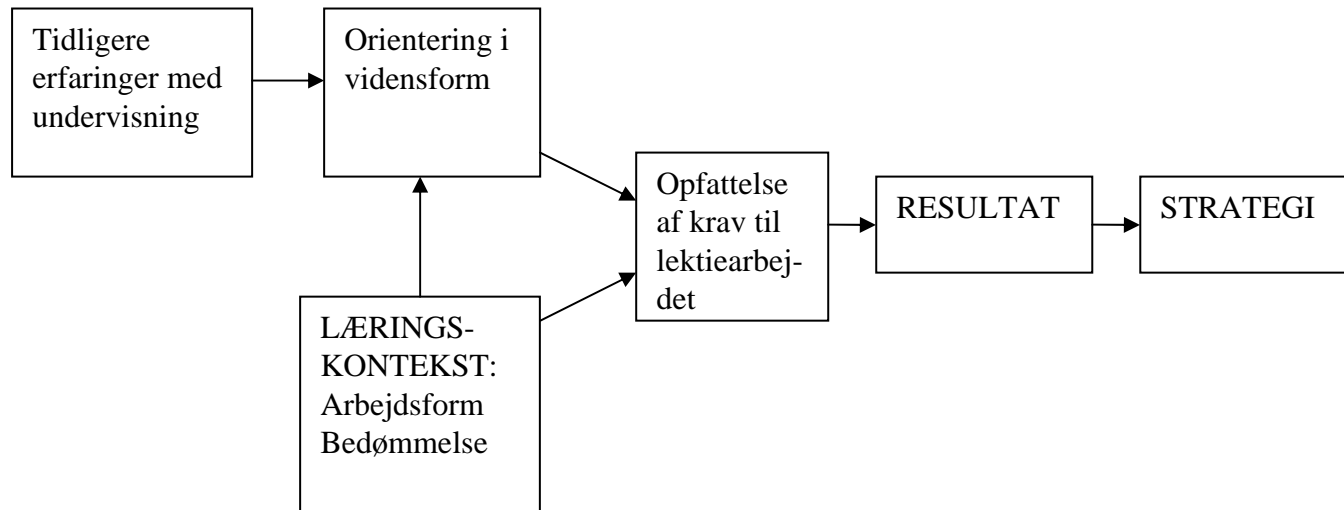
● helt enig	62.6
● meget enig	25.3
● lidt enig	11.1
● lidt uenig	0.0
● meget uenig	0.0
● helt uenig	0.0
● hverken enig eller uenig	1.0

Hvad gør du, hvis du ikke kan nå at læse lektier?

%

- læser i skolen 73.7
- bluffer 42.1
- læser ekstensivt 34.7
- opgiver 22.1
- læser mens der krydses af 20.0
- læser i bussen/toget 4.2

Model for analyse af lektiestrategi

Overflade-/dybdestrategi

Overfladestrategier fremmes af	Dybdestrategier fremmes af
<p>Bedømmelsesmetoder og tilbagemeldinger:</p> <ul style="list-style-type: none">• lægger vægt på hukommelse eller anvendelse af elementær metodeviden• angstskabende• kyniske eller modstridende budskaber om belønninger• dårlige eller manglende tilbagemeldinger om fremskridt <p>Pensum: Alt for meget pensum</p> <p>Selvstændighed: Mangelfuld selvstændighed i studierne</p> <p>Interesse: Mangel på interesse i og baggrundsviden om emnet</p> <p>Tidligere erfaringer: tidligere erfaringer fra læringsmiljøer, der ansporer disse strategier</p>	<p>Undervisnings- og bedømmelsesmetoder:</p> <ul style="list-style-type: none">• Fremelsker aktive og langvarige engagementer• Stimulerende og hensynsfuld undervisning <p>Krav: Klart udtrykte akademiske forventninger</p> <p>Selvstændighed: Mulighed for at træffe ansvarlige valg</p> <p>Interesse: Interesse i og baggrundsviden om emnet</p> <p>Tidligere erfaringer: Tidligere erfaringer fra læringsmiljøer, der ansporer disse strategier</p>

Reproducerende orienteret vidensform

Karakteristika

- Lære udenad
- Manglende tid
- Svært ved at danne overordnede billeder af detaljer
- Følger lærers eller lærebogs rækkefølge
- Forholder sig ukritisk
- Overfladisk eller undladt lektiearbejde
- overfladestrategi

Lektiens anvendelse

Instrumentel

- Manglende mening med lektien
- Manglende hjælp og respons fra læreren
- Lærernes manglende planlægning og koordinering
- "Slavisk" og ensformig gennemgang af lektien
- Rutinepræget anvendelse af lektien
- Ingen anvendelse af lektiearbejdet
- Kan følge med uden at have lavet lektier

Meningsorienteret vidensform

Karakteristika

- Forsøger transfer af viden
- Undersøger meningen i teksten
- Perspektiverer teksten
- Nysgerrig for at få større viden om emnet
- Grundigt lektiearbejde
- Dybdestrategi

Lektiens anvendelse

Dynamisk

- Udfordrende krav
- Aktivitet i timen
- Engageret i undervisningen
- Vægter gruppe- og projektarbejde
- Interessant læsning og anvendelse af det læste
- Overordnet gennemgang i timen
- Varieret anvendelse

Hvis du er i tidsnød, hvilke lektier laver du?

%

● nødvendige	79.1
● interessant fag	42.9
● svært fag	34.1
● spændende	24.2
● lette	11.0
● fag, med andres foredrag	4.4
● kedeligt fag	1.1

Mening og nødvendighedslogik

Mening, $\vec{\text{relevans}}$, $\vec{\text{brugbar}}$, $\vec{\text{nødvendig}}$

- forudsigelse af arbejdsform
- forudsigelse af lærerens forventninger

Kriterier for nødvendighed

- Opdagelseskriterium
 - "bustet" af læreren
- Præstationskriterium
 - bedømmelse fra lærer
- Socialt kriterium
 - gruppearbejdsform
- Videnskriterium
 - transfer

Lektiepositioner

EMOTIONELT-ORIENTERET

Svært (11) Træt (3) Tage
sammen/sagt til mig selv
(3) Keder (3) Overblik (3)
Interesse (3)

KUNDSKABS-ORIENTERET

Interessant (7) Spændende
(6) Vigtigt af have styr på fordi
det har stor indflydelse på
verden og samfundet (5)

RESULTATS-ORIENTERET

Resultat
(11) Spændende/interessant
(9) Deltage aktivt i timerne
(8) Rart/have det bedre
med...(5)

SOCALITETS-ORIENTERET

Profil og aktivitet i timen (5) Pinlig
(2) Ros (2)

Er lektien nødvendig?

- Hvad skal eleverne lære ved at arbejde med lektien?
- Kan eleverne udvikle kompetencer på en anden måde?
- Ved eleverne, hvad lektien skal anvendes til?
- Kan eleverne imødekomme kravene i undervisningen uden at lave lektien?